

Risico ligt bij koper

Decertificering van biologisch product

Aan de buitenkant is het onderscheid tussen reguliere en biologische producten niet te onderscheiden. Vandaar dat biologische producten in het handelsverkeer (bij import van buiten de EU) worden voorzien van een certificaat. Decertificering van de verhandelde producten heeft vergaande consequenties voor koper en verkoper.

Kopers van biologische producten kunnen (geruime tijd) na levering en inontvangstneming van producten worden geconfronteerd met decertificering door de toezichthoudende instantie. Dat wil zeggen dat de producten niet langer als biologisch mogen worden verhandeld en/of verwerkt. Aangezien de waarde van biologische producten een veelvoud is van dezelfde conventionele

(niet-biologische) producten betekent dit voor de koper een financiële domper. Dit artikel gaat nader in op verschillende aspecten die bij decertificering van biologisch producten een rol spelen.

Definitie

Wanneer is sprake van 'biologische' producten? De definitie van 'biologisch' wordt gegeven in een Europese verorde-

ning. Op grond van art. 2 van Verordening nr. 834/2007 van 28 juni 2007 wordt onder 'biologische productie' verstaan: het gebruik van productiemethoden die in overeenstemming zijn met de in deze Verordening vastgestelde voorschriften, in alle stadia van de productie, bereiding en distributie. Onder 'biologisch' wordt verstaan: afkomstig van of verband houdend met biologische productie (zie kader).

Biologische productie

Met de biologische productie worden volgens Europese Verordeningen de volgende algemene doelstellingen nagestreefd:

De totstandbrenging van een duurzaam beheerssysteem voor de landbouw dat

- de systemen en cycli van de natuur eerbiedigt en de gezondheid van bomen, water, planten en dieren, alsmede het evenwicht daartussen, verbetert;
- bijdraagt tot een hoog niveau van biodiversiteit;
- een verantwoord gebruik maakt van energie en van de natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem, organische stoffen en lucht;
- voldoet aan hoge normen voor dier en welzijn en in het bijzonder rekening houdt met:
 - de soort specifieke gedragsbehoeften van dieren;
 - het produceren van producten van hoge kwaliteit;
 - het produceren van een rijke verscheidenheid aan levensmiddelen en andere landbouwproducten op een wijze die voldoet aan de vraag van de consument naar producten die worden geproduceerd met processen die geen schade toebrengen aan het milieu, de gezondheid van de mens, de gezondheid van planten of de gezondheid en het welzijn van dieren. Zo geldt er een verbod op het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen en een verbod op het gebruik van ioniserende straling.

Toezicht

In Nederland is Stichting Skal (ook wel genaamd Skal Biocontrole) in Zwolle, de toezichthoudende instantie, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken. In het buitenland wordt de controle ook wel opgedragen aan ICEA of Control Union. De Stichting Skal ziet toe op de juiste toekenning van het certificaat voor biologische producten, en kan dit ook weigeren af te geven, of bij controle van de geleverde goederen, intrekken. In dit laatste geval is sprake van decertificering.

De koper van biologische producten die wordt geconfronteerd met decertificering, moet zijn afnemers informeren dat de producten zijn geblokkeerd en niet als biologisch mogen worden verhandeld en/

of verwerkt. Daarnaast moeten zijn afnemers contact opnemen met hun controleorganisatie voor het nemen van maatregelen, tenminste voor zover het afnemers uit een ander land betreft dan het land van de controlerende instantie die het besluit tot decertificering heeft genomen. Als de producten nog voor handen zijn, mogen deze alleen nog als conventionele, niet-biologische producten worden verkocht. Zo nodig moeten de producten dan opnieuw worden geëtiketteerd.

Afnemers zullen hun leverancier veelal aansprakelijk stellen voor de geleden schade. Om commerciële redenen zullen zij wellicht door hun verkoper schadeloos worden gesteld. Maar wat nu als de verkoper de schade niet wenst te vergoeden?

Bezwaar en beroep

De koper kan binnen zes weken bezwaar maken tegen een blokkadebesluit of decertificeringsbesluit of een ander besluit van Skal. Vervolgens vindt een zitting plaats bij Skal, waarna de toezichthouder het eerdere besluit zal heroverwegen en zal beslissen op het bezwaar. Indien het bezwaar wordt afgewezen, staat beroep open bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven dat op grond van de Landbouwkwaliteitswet bevoegd is.

Aansprakelijkheid

Is de verkoper jegens de koper aansprakelijk omdat hij (naar achteraf blijkt) geen biologische producten heeft geleverd? Of producten biologisch zijn of niet, valt met het blote oog niet te zien. Daarom gaan de producten in de handel vergezeld van een zogenaamd transactiecertificaat (bij import van buiten de EU) waaruit blijkt dat de producten biologisch zijn. Als dit certificaat achteraf, bijvoorbeeld enkele maanden na levering, wordt ingetrokken, rijst allereerst de vraag of de producten ten tijde van levering al dan niet biologisch waren.

De verkoper zal betogen dat dit wel het geval was, omdat de producten waren voorzien van een certificaat. Te bepleiten valt echter dat een dergelijk certificaat niet doorslaggevend is. Als achteraf blijkt dat de producent zich niet heeft gehouden aan de voorgeschreven teeltwisseling of als er verboden bestrijdingsmiddelen zijn

In Nederland ziet de Stichting Skal toe op de juiste toekenning van het certificaat voor biologische producten. Bij intrekking van het certificaat is sprake van decertificering.

gebruikt, dan zijn de producten nimmer biologisch geweest in de zin van voornoemde EU-Verordening. Het certificaat is in zo'n geval ten onrechte afgegeven.

De verkoper zal desalniettemin betogen dat hij er alles aan gedaan heeft wat in zijn macht lag, inclusief het verschaffen van een transactiecertificaat en dat hem de decertificering niet valt aan te rekenen. Daarnaast zal hij betogen dat de decertificering geen terugwerkende kracht heeft. In een arbitrageprocedure bij Nofota beslisten arbiters:

"The Tribunal finds that the Goods were in conformity with the agreed description and the specifications of the Contract at the time of delivery. The fact that ICEA/Skal decided to decertify the Goods later on does not change this. This goes the more, as the decision by ICEA/Skal does not have retro-active effect. Therefore, the Tribunal finds that the Respondent was not in breach of its contractual obligations and is not liable for damages sustained by the Claimant as a result of the decision by ICEA/Skal, although the Tribunal recognizes that this decision was unfortunate for the Claimant."

Arbiters beslisten dus dat ten tijde van levering de verkoper had gedaan wat van hem verwacht mocht worden, dat wil zeggen het verschaffen van een certificaat waaruit de biologische status van het product bleek. De koper bleef zitten met de schade. In de praktijk leiden commerciële belangen er echter dikwijls toe dat de koper alsnog zijn schade vergoed krijgt.

Clausule

Mede gelet op voornoemd arbitraal

vonnis lijkt het voor kopers raadzaam om in de koopovereenkomst een clausule op te nemen waarin het risico van en aansprakelijkheid voor schade als gevolg van een blokkade en/of decertificering van producten door Skal en/of een andere controlerende instantie na levering uitdrukkelijk bij de verkoper wordt gelegd. Daarnaast moet in een dergelijke clausule door de verkoper afstand worden gedaan van de gebruikelijke korte vervaltermijnen uit de standaardcontracten waarbinnen arbitrage aanhangig moet worden gemaakt. Anders kan bij laattijdige decertificering een eventuele schadeclaim van de koper mogelijk niet langer te gelde worden gemaakt door middel van een arbitrageprocedure.

Het risico van decertificering ligt bij de koper. Het risico kan bij de verkoper worden gelegd, hetzij door middel van commerciële druk, hetzij door dit van tevoren contractueel vast te leggen.

** De auteur Steven Oude Alink is werkzaam bij Van Traa Advocaten in Rotterdam.*

Verzekering

Onder de gebruikelijke AVB-polissen is aansprakelijkheid als gevolg van decertificering van biologisch product niet gedekt. Er is immers niet persé sprake van materiële schade aan de zaken. Naar verluidt zijn er in Europa meer dan 3600 gecertificeerde bio-ondernemers. Wellicht liggen hier kansen voor verzekeraars om een nieuw verzekeringsproduct aan te bieden aan partijen die zich bezig houden met biologische producten.